

Vereniging en voorzitter gedagvaard door Sickesz

Op 29 december 2003 ontvingen voorzitter en secretaris van de VtdK een dagvaarding waarin de Haagse arts mevr. M. Sickesz, bij monde van haar advocaat Eblé, Haarlem, de VtdK en Renckens dagvaardt in verband met de uitgave *Genezen is het woord niet* (Uitg. Skepsis, 2001), waarin de eerder op de jaarvergadering van de Vereniging in oktober 2000 bekend gemaakte lijst van de Grootste Kwakzalvers der Twintigste Eeuw, zijn geboekstaafd als de 'meest notoire genezers' uit dat tijdsgewricht.

De term 'kwakzalver' is daarin na de -overigens met veel aarzeling en kanttekeningen omgeven - uitspraak van het hoger beroep van Houtsmuller vermeden. Over de correspondentie met Sickesz en eerder aanschrijven van Eblé en een andere advocaat berichten wij reeds in het NTtdK van september 2003. Hieronder volgen enkele passages uit de dagvaarding:

1. Eiseres, hierna te noemen Sickesz, is als arts gevestigd in Den Haag. Sinds 1965 is zij werkzaam op het gebied van de orthomanele geneeskunde, hierna aan te duiden met OMG.

2. De methodieken van OMG zijn door Sickesz mede ontdekt en ontwikkeld en richten zich met name op het corrigeren van de gewrichten en de wervelkolom. Sickesz hanteert het uitgangspunt dat het skelet symmetrisch wordt ontwikkeld in de embryonale fase en dat deze symmetrie bij volwassenen terug te vinden moet zijn. Sickesz publiceerde verschillende artikelen over OMG en is auteur van het boek 'Orthomanipulatie' uit 1981.

3. OMG bedient zich van methoden waarbij afwijkingen in het skelet handmatig worden gecorrigeerd. Daarmee valt OMG onder de manuele geneeswijzen. Manuele geneeswijzen zijn niet nieuw. Al in de oudheid werd het manipuleren van de wervelkolom als behandelmethodie gebruikt. In Amerika komen basisvormen van manuele geneeswijzen al voor in de negentiende eeuw en in Europa is de geneeswijze vanaf de eerste helft van de vorige eeuw bekend.

4. Sickesz therapie heeft veel gemeen met reguliere geneeswijzen als fysiotherapie en neurologische behandelwijzen; methoden die hun nut hebben bewezen en wetenschappelijk niet ter discussie staan. OMG is inmiddels een breed geaccepteerde geneeswijze die een eigen vereniging telt, de VAOMG: Vereniging van artsen voor orthomanele geneeskunde. Bij deze vereniging zijn inmiddels zo'n 60 artsen aangeslo-

ten. OMG wordt in Nederland alleen uitgeoefend door artsen en vergoed door de meeste zorgverzekeraars.

5. Met name bij pijnbestrijding bij rug- en nekklachten brengt OMG opmerkelijk goede resultaten voort. Deze resultaten gaan in veel gevallen verder dan het verdwijnen van de pijn. Zo beleven patiënten na de behandeling vaak een gevoel van een algeheel geestelijk welbevinden. Niet zelden zijn patiënten na behandeling ook bevrijd van klachten van depressieve aard.

6. Gedaagde sub 2 is voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij. In oktober 2000 hebben gedaagden, hierna te noemen 'de Vereniging', een boekje uitgegeven, genaamd: *Kwakzalverij in de twintigste eeuw*. In dit boekje is opgenomen de Top Twintig van Nederlandse kwakzalvers. Sickesz wordt door de Vereniging in deze lijst op nummer 7 geplaatst. De lijst is ook gepubliceerd in de *Volkskrant* van 16 oktober 2000, de krant NEWS.nl van 13 oktober 2000 en de *Panorama* nr. 44 uit datzelfde jaar.

7. Sickesz heeft naar aanleiding van deze uitgaven op maandag 16 oktober 2000 aangifte gedaan van smaad en laster bij de politie Haaglanden. Ook heeft zij DAS Rechtsbijstand ingeschakeld, die de Vereniging bij brief d.d. 29 november 2000 heeft gesommeerd in de toekomst af te zien van het in verband brengen van de naam Sickesz met de term kwakzalverij, hetgeen zonder resultaat bleef.

8. Overigens staat buiten discussie dat de term kwakzalver in het dagelijks spraakgebruik een sterk negatieve betekenis heeft. In dat kader verwijst Sickesz naar zowel de betekenis volgens *Van Dale*, als naar het arrest Houtsmuller-Renckens (Gerechtshof Amsterdam 19 oktober 2000) waarin deze betekenis wordt bevestigd.

9. In 2001 heeft de Vereniging een tweede boekje uitgegeven, getiteld: *Genezen is het woord niet*. Ofschoon in de ondertitel het woord 'notoire genezers' wordt gebruikt, wordt in het voorwoord nadrukkelijk uitgelegd dat het boekje de

notitie gaat over kwakzalvers. Het bijvoeglijk naamwoord 'notiore' geeft aan de in de lijst genoemde personen precies dezelfde negatieve lading als het woord kwakzalvers. Hierna zal onder de term kwakzalver ook de term notiore genezer dienen te worden verstaan.

10. Sickness heeft bij monde van haar advocaat opnieuw geprotesteerd tegen publicatie van dit boekje. Bij brief van 26 juni 2003 is de Vereniging gesommeerd het boekje niet langer te verspreiden en de publicatie ten aanzien van cliënte weg te laten in een eventuele volgende druk. De brief bleef zonder resultaat.

11. Sickness ontkent ten stelligste een kwakzalver te zijn. De Vereniging voert geen enkele, op feiten gebaseerde argumentatie aan op grond waarvan een dergelijke, zeer grievende kwalificatie is te rechtvaardigen. Het herhaaldelijk publiceren van haar naam in een lijst van kwakzalvers, tussen namen als Jomanda en Moerman, doet afbreuk aan Sickness eer en reputatie, is onrechtmatig en dient te worden gestaakt.

12. Waar de Vereniging in zijn boekjes nergens aantoonde dat de door Sickness gehanteerde methoden geen effect hebben of schadelijk zijn, biedt Sickness aan te bewijzen dat haar geneeswijze effectief en functioneel is. Dat doet zij in de eerste plaats door in het geding te brengen het proefschrift van J.W.B. Albers en E.D. Keizer: Een onderzoek naar de waarde van Orthomane Geneeskunde, uitgeverij Eburon, 1990 Delft. De onderzoekers zijn op 14 december 1990 op dit proefschrift gepromoveerd aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam.

13. De twee artsen/onderzoekers Albers en Keizer hebben gedurende een jaar (1988-1989) een statistisch onderzoek verricht naar de effectiviteit van OMG. Hiertoe hebben rond tweeduizend patiënten zowel voor als na de behandeling een vragenlijst ingevuld en geretourneerd. De conclusie luidt onder andere:

Ongeveer tweederde van de respondenten geeft een vermindering aan van de last die van deze klachten wordt ondervonden. De verbetering komt tevens tot uitdrukking in een afname van de duur en de frequentie van de pijnperiode en in een afname van de intensiteit en de hinder van de pijn. (...) De resultaten geven steun aan de stelling dat de behandeling met OMG een positief effect heeft op het algemeen welbevinden van de patiënten en op veel van hun klachten.

14. In de tweede plaats brengt Sickness in het geding een drietal brieven van behandeld patiënten. De patiënten uiten hun woede en onbegrip naar aanleiding van de betiteling van Sickness als kwakzalver en wijzen in dit verband op hun positieve ervaringen met de behandelingen van laatstgenoemde. Het betreft hier slechts een

drietal brieven uit een grote en nog steeds aan groeiende verzameling van positieve brieven.

15. Als derde brengt Sickness in het geding een zeer recent schrijven van de Stichting Multiple Sclerose Centrum te Nijmegen. Deze stichting onderzoekt momenteel de effectiviteit van de behandelmethoden van Sickness bij de ziekte multiple sclerose. Middels de brief worden patiënten verzocht een vragenlijst in te vullen en te retourneren. Het initiëren van dit onderzoek duidt erop dat OMG vanuit wetenschappelijke hoek zeer serieus wordt genomen.

16. De Vereniging stelt zich op het standpunt dat zij Sickness nimmer heeft beschuldigd van bedrog of onbevoegdheid en verwerpt het proefschrift van Albers en de Keizer omdat het geen medisch, maar een economisch proefschrift zou betreffen. Verwezen zij naar de standpuntbepaling van de voorzitter, de heer Renckens.

Mitsdien het de rechtbank te Amsterdam behage, bij vonnis, voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

a. Te verklaren voor recht dat gedaagden onrechtmatig hebben gehandeld door eiseres op te nemen in een boekje, althans lijst, van kwakzalvers in 2000

b. Te verklaren voor recht dat gedaagden onrechtmatig hebben gehandeld door eiseres op te nemen in een boekje, althans lijst, van notiore genezers in 2001.

c. Gedaagden te verbieden om - bij gelijke feiten en omstandigheden - eiseres in de toekomst opnieuw aan te duiden als kwakzalver of notiore genezer in woord of geschrift en hen derhalve te verbieden Sickness op te nemen in een volgend, soortgelijk boekje op straffe van een dwangsom van € 10.000,- voor iedere publicatie die in strijd is met dit verbod.

d. Gedaagden te gebieden om in een eventuele nieuwe druk van de bestaande boekjes, genoemd onder a en b, de rectificatie als bedoeld onder f op te nemen en wel op het titelblad van de nieuwe uitgave.

e. Gedaagden te gebieden om in een eventueel uit te geven nieuw boekje over kwakzalvers, danwel notiore genezers, de rectificatie als bedoeld onder f op te nemen en wel op het titelblad van de nieuwe uitgave.

f. Gedaagde te gebieden 10 dagen na betekening van het ten deze te wijzen vonnis, op eigen kosten, een rectificatie-advertentie te plaatsen op pagina 2 van *De Telegraaf* en het *NRC Handelsblad* met afmeting van ca. 10 bij 20 centimeter en met de volgende rectificatietekst:

Rectificatie • Op grond van een vonnis van de Rechtbank te Amsterdam verklaren de Vereni-

ging tegen de Kwakzalverij en haar voorzitter, de heer C.N.M. Renckens hierbij dat zij mevr. M. Sikesz, othomanueel arts te Den Haag, ten onrechte hebben opgenomen in het boekje *Kwakzalverij in de twintigste eeuw* en het boekje *Genezen is het woord niet*. De Vereniging zal zodanige uitlatingen ten aanzien van Sikesz niet meer doen, nu niet kan worden gesteld dat de behandelmethoden van Sikesz en de orthomaneuele geneeskunde geen (enkel) effect hebben. g. Gedaagden te veroordelen in de kosten van dit geding.

Toelichting door de VtdK • Er is hier geen sprake van een kort geding, omdat er aan deze zaak geen spoedeisend karakter kan worden toegekend. De VtdK zal zich in deze zaak laten bijstaan door mr. S.N. Vlaar, verbonden aan Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn uit Den Haag. De VtdK zal in zijn verweer vasthouden aan de kwalificatie van Sikesz als 'notoir genezer' en ook de beschuldiging van 'kwakzalverij' aan haar adres handhaven. Een betiteling als 'kwakzalver' wordt door ons niet gedaan en wordt ook niet noodzakelijk geacht. Wij zullen de zaak niet op de spits drijven.

De Vereniging beschouwt het voeren van processen al lang niet meer als het meest geschikte middel om haar doelstellingen te bereiken, maar wordt nu gedwongen de vrijheid van meningsuiting op dit punt nog eens juridisch te bevechten. Dat maakt deze zaak, hoewel hij weer een aanslag op de verenigingskas zal doen, toch interessant en dat gaat zelfs verder dan de vraag of Sikesz (80), die zelfs in haar eigen kring niet meer serieus wordt genomen gezien haar meest recente ronduit absurde claims, zich volgens de rechter nu wel of niet aan kwakzalverij schuldig maakt. Wordt vervolgd.

Sikesz' memorabilia

• 'Chakra's zijn in het algemeen krachtwerelingen, waar zowel kracht binnengaat als kracht uitgaat. Er vindt dus een uitwisseling plaats; het is en draaikolk zowel naar binnen als een draaikolk de andere kant naar buiten. Alleen het laagste, het stuitchakra, vormt op de regel een uitzondering, daar is uitsluitend instroming.'

Bevuust zijn. Hoe krijg ik inzicht in mezelf en begrip voor anderen? Uitg. Ankh Hermes, 1978; p.44.

• 'De HCG-kuur geeft de beste aanwijzingen over wat nu eigenlijk iemands normale gewicht is: "De mensen stoppen met afvallen wanneer ze op hun normale gewicht zijn, is mijn ervaring. Ze krijgen dan namelijk gewoon weer ...honger, en dat komt tijdens de kuur niet voor."'

Sikesz in een interview met *Margriet's Noortje de Roy*. 1977, no 21;76-77.

• 'Mocht uw kind een lelijke val hebben gemaakt (...) ga dan direct naar iemand die orthomaniplatie beheerst en laat uw kind nakijken. Er kunnen namelijk zijwaartse verschuivingen hebben plaatsgevonden en die zijn het begin van de scoliose (ruggegraatsverkrouting).'

Mijn rug. Goed reiken, bukken, tillen. Uitg. Ankh Hermes, 1982; p.33.

• 'Het is een aantal malen voorgekomen dat in onvruchtbare huwelijken prompt zwangerschap ontstond na rugcorrectie van het echtpaar. Mogelijk verandert de afscheiding van de cervixklieren in gunstige zin zoals ook het maagslijmvlies minder zuur produceert na behandeling van T 5.'

Klinische orthomaniplatie voor huisarts en specialist. Uitg. Ankh Hermes, 1986, p.76.

• 'Deze ontdekking (van het verband tussen wervelscheefstand en de grote psychiatrische beleden schizofrenie, autisme en depressies. red.) lijkt mij zó belangrijk dat het nader onderzocht moet worden, maar tot nu toe heb ik aan alle universiteiten waar ik het probeerde, bot gevangen. "Weet u voor mij een ingang in Rotterdam? Achter mij staan Piet Vroon en Bob Smalhout."'

Sikesz in een interview met Hugo Verbrugh, 1998, *Bulletin Ver Filos. Geneeskd*, no 1;11.

• 'Bij de manisch-depressieven stoppen de manische fasen (tenzij natuurlijk door het stoten van het hoofd hernieuwde foutstanden ontstaan). De depressie vermindert langzaam, de aandacht gaat meer naar "buiten" en er worden nieuwe dingen ondernomen.'

Het hoge nek syndroom. *Tijdschr. Integrale Geneeskunde* 15-3-99; 99.

• 'Hierbij nog een briefje van een patient. Voor hoe onnozel houdt u mij eigenlijk? (...) Kom gerust in November, bij voorkeur niet op Dinsdag want dan werk ik een halve dag. (...) Trek er een dagje voor uit, ten faveure van uw patiënten dan leert u diagnose stellen en weet wanneer U moet verwijzen naar een van mijn leerlingen bij U in de buurt.'

Uit een brief van Sikesz aan Renckens d.d. 23 september 2001, met als aanhef 'maitre Navarro'. ●